

ITINERARI DEL DIÀLEG “LA REPÚBLICA”

Context històric i interpretació que en fa Plató de la situació política d'Atenes: Ni el partit democràtic ni el partit aristocràtic han protegit els autèntics interessos del poble.

Propòsit de “La República”: Definir els “autèntics” interessos del poble i, a més, debatre sobre ells.
(Propòsit de l’“Acadèmia”: Escola on s’instruïssin els filòsofs governants.)

- **Examen de la Vida Bona.** Només es pot dur a terme una vida perfecta en condicions perfectes (en un estat Ideal). Per això, d'entrada cal parlar sobre l'Estat Ideal. El significat de “República” no és pas el d'un sistema específic de govern, sinó estat o societat. Avui el sistema que propugna Plató l'anomenaríem MONARQUIA DE CAIRE IL·LUSTRAT.
  - o Dos eixos:
    - La Política
    - L'educació.

Primera estació (1): Què significa “fer allò que és just”?

- Definicions dels contertulians:
  - o Donar a cadascú allò que li correspon
  - o Donar a cadascú allò que per a ell és convenient.
  - o Fer el bé als nostres amics i el mal als nostres enemics.
- Resposta de Sòcrates: Mai no és just fer el mal o causar danys a ningú.
- Reflexió: Allò que és realment “dañino” per a l'home no és pas el dolor o el sofriment propi, sinó la seva pròpia injustícia (Influència posterior en el cristianisme)
- Mètode de raonament que utilitza Sòcrates/Plató: Adoptar provisionalment la definició que proposa el seu interlocutor per demostrar a continuació que d'aquesta definició se'n deriven conseqüències que ningú no acceptaria. En aquest punt no hem descobert encara que és la JUSTÍCIA, per bé que sí hem trobat varies coses que NO HO SÓN.
- Definició del SOFISTA Trasímac(“El dolent”): Allò just és allò que beneficia al partit més poderós.
- Resposta de Sòcrates: La funció del governant no és pas servir els seus interessos particulars sinó al poble.

Segona estació. Hem passat de la discussió “Què és la justícia”? a “Quina és la funció del governant”? (Ens hem desviat del camí)

- Intervenció sofista: Justícia és la virtut dels covards i febles, perquè tenen por de comportar-se d'una altra manera que no sigui obeint les lleis. Són per tant, ignorants.
- Resposta de Sòcrates: L'home injust no és més intel·ligent que el just. La justícia no és font de poder, sinó de caos i desunió. La injustícia no porta la felicitat.
- Reflexió: Sòcrates creu que la Justícia és bona de la mateixa manera que el Coneixement i la Salut són bons en si mateixos.
- Insatisfacció contertulians davant al resposta de Sòcrates: La Justícia ha de ser com un instrument per aconseguir-la alguna altra cosa, i no pas un objectiu en si mateix.
- Rèplica de Sòcrates: caldrà esperar

Tercera estació. Cal considerar què és la Justícia en la comunitat (Estat) i després també en l'individu.

Però, primer a borda l'origen de l'Estat: Quines han de ser les qualitats perquè un Estat sigui just.

L'Estat s'ha originat per fer les funcions “vitals” (econòmiques), artístiques i de “seguretat” (soldats), per evitar que els enemics no ens facin mal.

- Ara es produeix un desplaçament de l'interès: L'atenció se centrarà en els SOLDATS (Guardians).
  - o Han de tenir un temperament “filosòfic”
    - Educació dels guardians:
      - Educació musical
      - Preparació física.
- Ara Sòcrates parla de l'estat Ideal. I divideix els Guardians en GOVERNANTS i AUXILIARS (ajudants)
  - o Governants: Seran els millors d'entre ells, els de més edat, i hauran de superar proves que demostrin que no podran ser corromputs ni subornats.
  - o Hi haurà una tercera classe, ELS ARTESANS: Els que no participen en el govern o en la protecció de l'Estat.

- Com podem estar segurs que aquestes 3 classes no interferiran entre si, ni "xocaran"?
  - o Creació d'un mite, el Mite dels Metalls (una "mentida grandiosa")
  - o Precaucions: Els governants no podran tenir propietats, per així evitar-ne enveges personals, ni tampoc tindran vida privada.
- Reflexió: La societat Ideal que Plató presenta està estructurada de tal manera que els avantatges i desavantatges de pertànyer a una classe concreta es compensin entre si en la mesura del possible)
- En un Estat Perfecte trobarem les 4 VIRTUTS CARDINALS: Prudència, Fortalesa, Temperància i Justícia.
- Què és el que fa que l'Estat sigui PRUDENT, VALERÓS, DISCIPLINAT i JUST? I ON?
  - o PRUDENT: A la classe governant. Doncs només ells saben distingir allò que és just i el que és injust.
  - o VALERÓS: Els soldats
  - o LA DISCIPLINA: que és l'auto-control, l'autodomini. I això vol dir que la millor part controla la pitjor (la part més prudent controla a la resta)
  - o JUST: Allò que possibilita les 3 altres virtuts: Que cada ciutadà actuï segons la capacitat per la qual està millor preparat.
- Reflexió: Per a Plató l'estat Ideal no són parts aïllades, sinó una estructura integrada, com un organisme, en la que cada part està vinculada a la resta, però fa la seva pròpia funció.
- FI DEL DESPLAÇAMENT (o desviació de l'itinerari): Què entenem per un Estat Just? Doncs aquell en el que totes les seves parts funcionen com és degut. Ara, caldrà centrar-se en "Què entenem per un home just"?
  - o Els Humans també tenen 3 parts: la raó, la part emocional i el desig.
  - o L'Home Just és aquell la raó del qual controla les altres dues parts. L'Home Bo: és aquell en el que les emocions s'alien amb la raó.

Quarta estació. Ara cal demostrar que per a un home sempre és millor ser just que injust.

- Repassem:
  - o Hem de descriure en què consisteix el significat d'INJUSTÍCIA. Ho farem per contrast.
    - La JUSTÍCIA és l'harmonia interna en la ment.
    - La INJUSTÍCIA en l'home és quan les emocions dominen la raó.
    - La INJUSTÍCIA en l'Estat: quan els "auxiliars" dominen els governants.
- **Desviació 1.** Es produeix un desplaçament molt extens en la descripció de com seria un estat Ideal i harmoniós:
  - Situació de les dones i dels nens.
  - Abolició de la família
  - Aparellament sexual reglamentat per millorar "la raça"
  - Abolició de la propietat privada per als governants.
  - Etc.
- Conclusió: La societat ideal no serà realitat fins que els filòsofs no es converteixin en governants.
- **Desviació 2.**
  - o Què és un filòsof? Aquell que estima la veritat.
    - Què és la veritat i el coneixement?
      - Distinció entre coneixement i opinió.
    - Exposició de la "Teoria de les Formes"
      - Les Formes són invisibles i intangibles, eternes i immutables, i tan sols poden ser compreses per la ment i pel pensament pur.
- Recerca de la Justícia = Recerca d'una Forma (Llibres VI i VII).
- **Desviació 3.**
  - o Després d'explicar què vol dir què és un FILÒSOF (=coneixement de les Formes, a més de ser valent, disciplinat, prudent i bo), ara cal demostrar que el filòsof és la persona més preparada per governar un Estat.
  - o Però, (objecció): A una persona així en la societat "se la mengen viva"!!! No seria útil.
  - o Resposta: Un home no pot ser completament bo a menys que l'ambient en el qual viu també ho sigui.
  - o Reflexió: Hi haurà molt pocs ciutadans amb tant altes qualitats, perquè no només es requereix el coneixement de les Formes, sinó quelcom superior, per damunt de les Formes: LA BONDAT (la més important de les Formes) Llibre VI. Al·legoria o Mite de la Línia.

- Llibre VII. Al·legoria o Mite de la Caverna: Demostrar que hi ha 4 tipus de coneixement.
  - Reflexió: Tot el coneixement està connectat. No podem conèixer o comprendre plenament les Formes a menys que posseïm el coneixement de la Bondat. La Bondat és la font de tota la veritat.
    - **Desviació 4:** Com han de completar els guardians la seva educació per així adquirir el significat de les Formes i la Bondat. Si abans ja ha esmentat els primers trams o etapes bàsiques, ara cal estudiar per formar l'intel·lecte, cal "entrenar-se" en l'ABSTRACCIÓ.
      - Començarà amb els números.(5 branques de la matemàtica).
      - Després, es prepararà a raonar amb lògica, LA DIALÈCTICA..
      - I així fins a completar les 6 etapes (18, 20, 30, 35 i 50 anys).

Quarta estació. (Continuació): Per què és millor per a un home dur una vida justa que una vida injusta?

Per tal de respondre-hi, Plató tornarà a fer un desplaçament:

- **Desviació 5:**
  - Descripció de les 4 classes de societats injustes: Timocràcia, Oligarquia, Democràcia, Tirania
  - Descripció de les 4 classes d'homos injustos: timocràtic, oligàrquic, democràtic, tirànic.
- Després, podrem respondre per què és millor ser just que no pas injust.
- **Dóna 3 arguments:**
  1. En un Estat tirànic, tots, excepte el tirànic, estan esclavitzats. En l'home tirànic, totes les seves parts són esclaves de la seva pitjor part (la luxúria)
  2. Existeixen 3 parts en la nostra ànima o personalitat, que equivalen a 3 tipus de felicitat o plaer (del coneixement, de l'èxit, del guany individual). L'home just ha provat les 3 classes de felicitat, i ja ha decidit que una d'elles és la millor.
  3. Tots els plaers del coneixement són "reals"; tots els altres són "il·lusoris"

Cinquena estació: Sòcrates /Plató ha demostrat que la vida de l'home just és millor que la de l'home injust, independentment de recompenses externes.

- **Desviació 6:**
  - Crítica a les Arts i la Literatura (Molts mites grecs presenten i justifiquen el mal i la injustícia.
  - Immortalitat de l'ànima. Mite d'ER.

Sisena estació (Final): Sembla com si Plató/Sòcrates necessiti dir que hi ha una recompensa per als justos en una altra vida

- Després de la mort la justícia serà recompensada i la injustícia castigada.

Setena estació (Reflexió):

- Cada persona és responsable de la vida que ha escollit portar.
  - Problema: Ningú no tria ser desgraciat.
- Conclusió: **La injustícia és, en darrer terme, una qüestió d'ignorància.**